

EN GOTLÄNDSK SPINNROCKSPARAD.

Midsommarfesten på Lojsta slott.

Landshövding Jeppsson blir högtidstalare.

Hembygdifesten på Lojsta slott Midsomrardagen har nu sitt program i huvudsak fastställt, och liksom föregående år har styrelsen ej sparat på mödan för att få programmet gediget. Sålunda till spelmännen fört. För att få litet omväxling för deras återkommande uppträdande har beslutats att i år anordna en spelmanstävling, varvid varje spelman får uppträda efter behag som sålst eller i samspel, duo eller trio, och någon prisdomarens nämnd behöves sålunda ej. Givetvis skall hembygdsföreningen ändå vela att visa sin erkänsla till de medverkande. För att på förhand säga så när kunna beräkna de medverkande spelmännen antal, anmodas dessa att insända en anmälan till ordf. Rudolf Blomqvist, Visby, tel. 1946, före den 18 juni. Spelmannsförbundet i sin helhet kommer givetvis som vanligt att medverka.

Gotlands organistförenings kvartettsångare komma att ge en konsertavdelning under ledning av sina välkända ledare, lärarna Emil Dalström och Simeon Jakobson. Som ett intressant nummer i Konserten ingår Gustav Larssons »Vid Lojsta slott», sått för manakvartett av kantor August Fredin, och för första gången offentligt framförd.

Körverket »Gotland, hell dig», av kapellmästare Fr. Mehler, med ord av Gustaf Larsson, som rönte stormande bifall vid Musikaliska sällskapets högtidsdag, kommer även att uppföras vid festen.

Allsång blir det givetvis också med lärare Simeon Jakobson som ledare.

Gotländska folkvisor av en damensemble från Lojsta och Etehem utföras under ledning av lärare Karl Lindström, Etehem.

Som högtidstalare har föreningen förvärvat vår nye landshövding Ola Jeppsson, som föreningen visst inte behövt intressera för saken, emedan han har visat sig vara intresserad för våra gotländska fornminnen, innan han som landshövding kom till Gotland.

Docent Märten Stenberger, den framstående specialisten i fornkunskap, kommer att tala om något intressant gotländskt ämne.

Gotländska signor och sagor framförs av våra kända sagoberättare, även skaldar äro välkomna att medverka.

Det splitter nya för året blir »Nämndemansmor i Trollhult», fröken Nilla Florell, som under en del av sommaren kommer att uppehålla sig på Gotland. Hon har gjort två U. S. A.-turnéer, uppträtt på Skansen och rest vida omkring i Sveriges bygder. I nummer 27 för 1938 av tidningen Idun skildras hon bl. a. på följande sätt: »Bland bygdemålare och folklivsberättare i vårt land står utan allt tvivel nämndemansmor i Trollhult i första ledet.

Hon har inte bara den humoristiska glimten i ögonvrån och den omedelbara komik i minspel och åthävor som de dråpliga »pachaserna» fordra, utan också det där orubbliga och oberörda lugnet och den stilla värdigheten som höjer bygdemålshumorn till konstnärlighet.» Fröken Florell kommer även att sjunga visor.

Allt som allt torde midsommarfesten i år ej komma att stå sina föregångare efter, och hembygdsföreningen hoppas, att dess gynnare och vänner, som förut funnit en utflykt midsomrardagen till en av Gotlands naturkonstplatser, även i år skola få full valuta för sitt besvär att resa dit. Som därtill midsomrardagen i år infaller på en lördag har man ju tillfälle att vila en dag efteråt.

SLU-mästerskapet i spånad.

Distriktsmästarinna korades i lördags.

Som i gårdagens tidning omnämndes ägde SLU-distriktets mästerskapstävling i spånad rum i lördags. Det var de i kretsavdelningarna korade mästarinnorna och andraprisstagarna, som på Centralföreningens lokal i Visby möttes för att tävla om heders titeln »Gotländsmästarinna i spånad». Förutom tävlingsledningen, prisdomarna o. tävlingsdeltagarna hade en hel del intresserade åskådare infunnit sig, och då distriktstävlingens ledaren höll sitt hälsningsanförande och redogjorde för tävlingens syfte och art, var publikantalet ganaka stort.

Sedan tävlingsdeltagarna vederbörligen blivit »numrerade» och fått sina spinnrockar klara gavs startsignal. 10 rockar började spinna och fylde lokalen med sitt benträffliga surr. Tyvärr(?) blev surret under stor del av tiden överröstat av de båda »spelemännen» från Vallstena, vilka underhöll med musik, men det var väl inte många som tyckte illa om det, ty spelemännen kunde sina saker — lika väl som de spinande flickorna.

Under en timmas tid fortsatte surret — och musiken — och under tiden gingo prisdomarna — fröken Larsson från Hemsjöden, fröken Ansén från Västakolan samt fru Wallin, Bro — omkring och värderade deltagarnas arbetsfärd samt gjorde sina reflexioner med tanke på den kommande bedömningen av spånaden. Men inte bara prisdomarna voro intresserade. Även publiken granskade sakkunnigt de tävlandes prestationer och gjorde säkert även sina kommentarer, fast dessa ej hade inflytande på prisdomarprotokollet.

En timma gick, och sedan kommande tävlingsledaren, Helmer Karlkvist från Stånga, »seld upphörs», varpå surret från spinnrockarna tystnade och upphasplingen av det spunna garnet började. Från varje spinnrock blev det en garnhärva, vilken försågs med nummerlapp för kontrollens skull, och när samtliga rockar fått lämna sina bidrag, drogo sig prisdomarna i sällskap med dessa tillbaka ut på en balkong, på vilken de i solskenet och den friska luften satte pris och prickar på de utförda arbetena.

Under tiden dracks det kaffe inne i tävlingslokalen — till musik förstas — och dessutom kom fotografen och förevisade evenemånget, och när allt detta var undanstökat, hade även prisdomarna undanstökat sitt uppdrag. Prislistan var klar. Karlkvist klev fram, talade och sade: Allt har gått bra. Garnet är fint, men som jag ej är expert på spånad kan jag ej hålla någon kritik, utan vi övergå till prisutdelningen direkt. Och därför får jag meddela, att gotländsmästarinnetiteln i spånad har gått till Vall, i och med att fru Elin Haraldsson vid tävlingen uppnått högsta poängresultatet. Det blev applåder, alla tycktes vara nöjda och belåtna med resultatet — inte minst fru Haraldsson själv — och till och med medtävlingarna om mästerskapstiteln syntes anse utgången självklar.

Det blev Hemsjödens hederspris till mästarinnan och dessutom får hon SLU-distriktets pris — fri resa till Gävle i sommar i och för deltagande i riksspånadstävlingen. Vi få väl hoppas, att hon även då beligger första plats.

Så blev det de övriga tur att gå fram och hämta sina priser. Som prislistan redan är meddelad i denna tidning blir den inte upprepad här. Dock kan nämnas att samtliga fingor pris, tack vare att tävlingsnämnden dels själv skänkt och dels lyckats få andra att skänka sådana. Det var förutom Hemsjöden och tävlingsnämnden

Rätta trädet av rätt sort på rätt plats.

Maning till fruktodlare. — Svensk frukt kan konkurrera med den utländska.

Det är av största ekonomiska betydelse för vårt land, att nyorientering sker på fruktodlingens område och att för den fruktodlande allmänheten klargöres, att fruktodling icke är det man ser inom det hägnade området vid varje stuga, utan att landets frukt- och bärödling är något annat, en faktor av stor nationalekonomisk betydelse, framhåller byrådirektör Nils Sonesson i lantbruksstyrelsen i en artikel i Hushållningssällskapens tidskrift.

Tillgången på inom landet odlad kvalitetsfrukt kan på långt när icke tillgodose det nuvarande konsumtionsbehovet och långt mindre möta ett framtida stegrat behov därav. Det är uppenbart, säger hr Sonesson, att sydfrukt eller frukter, som icke kunna odlas inom landet, alltid komma att bli föremål för import. Därav torde emellertid icke följä, att sådan import skulle kontinuerligt ökas utan fastmer torde ökad tillgång på inhemsk kvalitetsfrukt kunna minska behovet även av sydfrukt. Förutsättningen för att svensk frukt skall med utsikt till framgång kunna uppta konkurrensen med utländsk frukt är bl. a. en strängare genomförd rationalisering av vårt lands kommersiella fruktodling. Denna rationalisering måste för det första bygga på en strängt genomförd lokalisering av produktionen i analogi med vad som skett med sockerodlingen, på så sätt att odlingsområden, vilka till följd av jordmåns-, klimat- och ägoförhållanden ej särskilt ägna sig för vanlig jordbruksdrift men väl för kommersiell fruktproduktion, i största möjliga utsträckning användas för framställning av frukt för försäljning. För att möjliggöra en sådan lokalisering av produktionen erfordras emellertid icke blott en allmänt förbättrad odlings teknik och vad därmed sammanhänger utan även, liksom vad som skett inom det egentliga jordbrukets växtodling, utan även skapandet av för våra klimat- och jordförhållanden speciellt anpassat, ännu bättre odlingsmaterial än det vi nu ha.

Det gäller emellertid att söka ersätta största möjliga mängd importerad frukt med svensk. Att vi särskilt ifråga om äpplen äga förutsättningar att kunna konkurrera med utlandet, därom råder väl knappast något tvivel, säger hr Sonesson, om man blott odlar rätt träd av rätt sort på rätt plats och odlarna lära sig inse att fruktodling verkligen tarvar stor omtanke. Många jordbrukare ha så småningom insett, att fruktträd i likhet med jordbrukets mest fordrande grödor äro i behov av synnerligen rationell jordkultur och gödsling samt dessutom av icke allena upprepade besprutningar mot parasiter utan även annan vård för att lämna årliga jämna skördar, som då emellertid i högre grad än det egentliga jordbrukets växtodling ger skällig lön för mödan. (TT Spec.)

Även de olika SLU-kretsarna samt tidningen Gotlänningen, som bidragit.

Prisutdelningen blev sålunda avklarad och tävlingsledaren riktade därefter ett tack till deltagare, prisdomare och intresserad publik, varefter som avslutning sjöngs »Du gamla, du fria». Och så var mästerskapstävlingen avslutad, spinnrockarna drogo iväg med sina rockar, publiken skingrades och undertecknad gick hem och skrev detta en smula käserande referat.

Jalle.

På bilden ovan är esgratinan nr 2 från böger. Till vänster om henne sitta de två sväraste medtävlingarna.